

Sygnatura akt II Cz 1112/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący SSOPiotr Rajczakowski

Sędziowie SO Aleksandra Żurawska

SO Agnieszka Terpiłowska

po rozpoznaniu w dniu 27 grudnia 2016 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko R. B.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 8 września 2018 r., sygn. akt I C 1916/13 (zawarte w wyroku z dnia 8 września 2016 r. w pkt. II).

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądzić od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.529 (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dziewięć) zł tytułem kosztów procesu;

II. zasądzić od powódki na rzecz pozwanego kwotę 40 zł kosztów postępowania zażaleniowego.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 8 września 2016 r. (zawartym w pkt II wyroku) Sąd Rejonowy w Kłodzku nie obciążył powódki kosztami postępowania w sprawie. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia w przedmiocie kosztów procesu Sąd pierwszej instancji wskazał, iż postępowanie dowodowe wykazało, że pozwany nie posiadał w tej sprawie legitymacji procesowej biernej. W ocenie Sądu pierwszej instancji, mając na uwadze szczególne okoliczności sprawy, fakt, że powódka wskutek zdarzenia doznała poważnego, trwałego uszczerbku oraz, że istniały poważne trudności z ustaleniem podmiotu odpowiedzialnego za szkodę powódki, istniały przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pozwany i wnosząc o jego zmianę poprzez obciążenie powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego i uiszczonych zaliczek oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego wskazał, że w niniejszym postępowaniu poniósł koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego oraz koszty zaliczki na poczet opinii biegłego, a w sprawie nie zachodzą żadne szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie nakazania ich zwrotu na jego rzecz. Ponadto podkreślił, że powódka od początku postępowania, jeszcze na etapie przed sądownym reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika z wyspecjalizowanej w sprawach odszkodowawczych kancelarii. Zdaniem skarżącego, nie można zgodzić się z tezą Sądu, iż trudności w ustaleniu podmiotu odpowiedzialnego za szkodę należą do okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążania powódki kosztami procesu. Także uszczerbek na zdrowiu powódki nie powinien być okolicznością przeważającą w kontekście

tego, że istnieje inny podmiot w stosunku do którego powódka może kierować swoje roszczenia z tego tytułu, zaś pozwany nie zrobił niczego co choćby w najmniejszym stopniu mogło się przyczynić do zdarzenia szkodowego. Przeciwnie – jak ustalił Sąd pozwany przylegający do jego nieruchomości teren odśnieżał właściwie. W ocenie pozwanego nie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, przeciwnie – jego stosowanie byłoby krzywdzące dla pozwanego – osoby niesłusznie pozwanej i wygrywającej proces, która w celu wykazania niezasadności roszczenia musiała podjąć obronę swych praw korzystając z profesjonalnej pomocy.

W odpowiedzi na złożone zażalenie powódka wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazała, że okoliczności rozpoznawanej sprawy przemawiają za przyjęciem, że zaistniały wypadki szczególnie uzasadnione, łączące się z charakterem dochodzonego przez powódkę roszczenia, istotnego dla niej roszczenia, związanego z przekonaniem, że należy jej się rekompensata. Roszczenie dochodzone przez powódkę jest trudne do jednoznacznego wyliczenia i żądania powódki, bynajmniej nie rażąco wygórowane, w jej subiektywnym przekonaniu mogło być uzasadnione. Zarówno powódka jak i Sąd meriti podzielają pogląd, że ocena tych wypadków przez pryzmat zasad współzycia społecznego wskazuje, że adekwatnym i słusznym było nieobciążanie powódki kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu.

Oparcie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu o treść art. 102 k.p.c. może nastąpić jedynie po ustaleniu, iż w sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za nieobciążaniem kosztami strony, która przegrała proces. Zasadą zatem pozostaje oparcie rozstrzygnięcia w tym zakresie na treści art. 98 § 1 k.p.c. – i ponoszenie kosztów stosownie do odpowiedzialności za wynik procesu.

Zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej. Rozstrzygnięcie w tym zakresie może zostać skutecznie zakwestionowane w ramach kontroli instancyjnej jedynie w razie oczywistego naruszenia reguł zastosowania art. 102 k.p.c. (por. postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2012r., V CZ 26/12, Legalis). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w powyższym orzeczeniu, skorzystanie ze wskazanego przepisu jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego (por. wyrok SN z dnia 22.11.2006 r., V CSK 292/06, Legalis; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2007 r., I CZ 110/07, Legalis, z dnia 11.02.2010 r., I CZ 112/09, Legalis; z dnia 13.07.2011 r., III CZ 32/11, Legalis, z dnia 25.01.2012 r., V CZ 103/11, Legalis).

Zarzuty podniesione w zażaleniu, wskazujące na naruszenie art. 102 k.p.c. w pełni zasługują na uwzględnienie wykazując tym samym oczywiste naruszenie powołanego przepisu. Wskazać bowiem należy, iż zastosowanie art. 102 k.p.c. wymaga w każdym przypadku ustalenia (i wskazania w uzasadnieniu), że istnieje szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstępianie od reguły określonej w art. 98 k.p.c. Przepis art. 102 k.p.c. ma zastosowanie w sytuacjach wyjątkowych np. dotyczących stanu majątkowego lub sytuacji życiowej strony przegranej.

W sprawie powódka złożyła pozew o zapłatę z tytułu zadośćuczynienia przeciwko pozwanemu K. B.. W odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, iż nie ma legitymacji biernej do udziału w niniejszym procesie, co skłoniło powódkę do głębszego zbadania zasadności swojego roszczenia względem pozwanego. Na skutek poczynionych ustaleń zgodnie z art. 194 § 1 k.p.c. wezwany został do udziału w sprawie w charakterze pozwanego R. B., na co dotychczasowy pozwany wyraził zgodę. Sąd I instancji zatem umorzył postępowanie przeciwko K. B. i zasądził na jego rzecz od powódki koszty zastępstwa procesowego, które musiał ponieść w niniejszej sprawie. Wskazać należy w tym miejscu, iż nie bez znaczenia pozostaje, że J. D. nie zaskarżyła powyższego postanowienia. W odpowiedzi na pozew – wezwany do udziału w sprawie - R. B. także podnosił brak legitymacji biernej po swojej stronie. Jednakże powódka w sposób dostateczny nie zbadała zasadności podnoszonego przez niego zarzuty, tym samym nie zmieniając swojego stanowiska w sprawie. Sąd I instancji przeprowadził w całości postępowanie dowodowe, które doprowadziło do oddalenia powództwa z uwagi na brak legitymacji biernej po stronie skarżącego. Wskazać także należy, iż w toku procesu sama powódka nie była w stanie precyzyjnie określić, w którym dokładnie miejscu na chodniku upadła, a zatem nie wykazała podstawowej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Jakkolwiek sytuacja majątkowa powódki, uzasadniała zwolnienie częściowe od kosztów sądowych (k.63), to jednak samo zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony

od obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez przeciwnika (art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz. U. 2016.623 j.t.).

Nie należy pomijać także, iż mimo powyższego powódka wszystkie wcześniejsze opłaty uiszczala, a postanowienia w przedmiocie zasądzonych od niej na rzecz pozwanego K. B. kosztów wynagrodzenia pełnomocnika nie zaskarżyła. Ponadto przed wytoczeniem powództwa i w trakcie trwania procesu, przez okres prawie 3 lat, winna była liczyć się z możliwością jego przegrania i zabezpieczyć sobie na ten cel środki finansowe. Zastosowanie przez Sąd I instancji art. 102 k.p.c. nie było uzasadnione wyjątkowymi okolicznościami sprawy. Skarżący, od początku procesu podnosił brak legitymacji biernej po swojej stronie, w celu obrony swych praw musiał zasięgnąć pomocy profesjonalnego pełnomocnika, w konsekwencji długotrwałego procesu Sąd I instancji oddalił powództwa na wskazanej przez pozwanego podstawie. Sąd Okręgowy nie znajduje uzasadnienia, dla zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. a pozwanemu przysługuje zwrot kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 k.p.c.

Na zasądzoną kwotę 2.529 zł, składają się kwoty: 2.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika zgodnie z § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa oraz 112 zł, którą pozwany uiścił tytułem zaliczki na koszty sądowe (wizja lokalna), i która to kwota była wydatkowana na wykonanie czynności. W pozostałym zakresie zaliczka zgodnie z zapisami z akt w dniu 30 kwietnia 2015r. została zwrócona pełnomocnikowi pozwanego (w kwocie 188 zł, k: 303a)

Mając powyższe na uwadze zaskarżone postanowienie zostało zmienione na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., zasądzona została stosownie do wyniku tego postępowania od powódki na rzecz pozwanego kwota 40 zł. Należy jedynie zaznaczyć, iż pozwany reprezentowany w toku procesu przez zawodowego pełnomocnika, wypowiedział pełnomocnictwo przed jego zakończeniem sporu przed Sądem pierwszej instancji i osobiście wniósł zażalenie a w toku postępowania zażaleniowego nie był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika

(...)